

20 september 2019

Beste ambtenaar volksgezondheid,

De GGD'en in Brabant (team Gezondheid, Milieu en Veiligheid) krijgen de laatste weken veel vragen vanuit gemeenten over 5G en gezondheid. 5G is een nieuwe techniek voor snelle mobiele communicatie, waarvoor in de komende jaren veel nieuwe zendmasten zullen worden geplaatst in alle gemeenten. Sommige burgers zijn bezorgd over de eventuele gezondheidsrisico's. Zij schrijven hun gemeenten aan over de vermeende risico's en de oproep om gemeentelijk beleid te vormen danwel de uitrol van het 5G-netwerk tegen te gaan. Tegelijkertijd is er nieuwe wetgeving in ontwikkeling, die gemeenten verplicht medewerking te verlenen aan telecomproviders die nieuwe zendmasten willen plaatsen. Alles bij elkaar levert dit veel vragen op bij zowel bezorgde burgers als bij gemeenten.

Om uw gemeente met deze vraagstukken te ondersteunen, sturen wij u deze memo. Hieronder schetsen we kort wat er bekend (en onbekend) is over de gezondheidseffecten, en hoe een gemeente om kan gaan met burgervragen en met beleidsontwikkeling op dit vlak.

Blootstellingslimieten en gezondheid

Alle mobiele netwerken in Nederland (dus ook 5G in de toekomst) moeten voldoen aan internationale blootstellingslimieten voor elektromagnetische velden. Als de blootstelling onder de daarvoor geldende limieten blijft, ben je **voldoende beschermd tegen de nu bekende schadelijke gezondheidseffecten**. Agentschap Telecom houdt in Nederland toezicht op naleving van die limieten.

Wetenschappelijk onderzoek blijft nodig, ook in de toekomst, om beter zicht te krijgen op lange termijn risico's en op nieuwe ontwikkelingen zoals de uitrol van 5G.

Meer informatie vindt u hier: <https://www.kennisplatform.nl/wetenschap-over-emv-mobiele-telefoons/>

Bezorgde burger

Niet alle burgers zijn gerustgesteld over de elektromagnetische velden en sommigen geven aan gezondheidseffecten te ervaren bij blootstelling ver onder de blootstellingslimieten. Daarvoor zijn geen wetenschappelijke bewijzen gevonden. Echter dient hun zorg of klacht wel serieus genomen te worden. Dat kunt u bijvoorbeeld als volgt doen:

1. Verwijs de bezorgde burger éérst naar objectieve informatie op de website van het Kennisplatform Elektromagnetische velden en Gezondheid (www.kennisplatform.nl). Daar is veel (gezondheids)informatie te vinden over onder andere zendmasten, mobiele telefoons en ook het toekomstige 5G.
2. Heeft de burger verdere gezondheidsvragen die niet zijn beantwoord met voorgenoemde website, laat ze dan contact opnemen met de GGD via telefoonnummer 0900-3686868 of milieu@ggdgmv.nl.
3. Is er méér nodig of wilt u andere opties overleggen, neem dan contact op met de GGD. Dat kan via telefoonnummer 0900-3686868 of milieu@ggdgmv.nl.

Veranderende blootstelling door 5G?

Het is nog onduidelijk of/hoeveel de huidige blootstelling (ruim onder de geldende limieten) gaat veranderen met de uitrol van 5G. Sommige onderzoekers denken dat blootstelling gaat afnemen, anderen denken dat het gaat toenemen. Het blootstellingsvraagstuk krijgt aandacht binnen een aantal pilots die nu lopen in Nederland. De GGD vindt dit een heel relevant vraagstuk en volgt dit met interesse.

Meer informatie over 5G vindt u hier: <https://www.kennisplatform.nl/zendmasten-en-mobiele-telefoons/> (door scrollen tot helemaal onderaan in Q&A).

Wat betekent 5G voor u als gemeente?

Dat is een heel actueel vraagstuk, en de GGD denkt daarin graag met u mee. Denkt u daarbij vooral ook aan de volgende opties:

- Informatiebijeenkomst en regionale uitwisseling: Op 22 oktober is er vanuit de Rijksoverheid een bijeenkomst georganiseerd voor gemeenten over 5G (en glasvezel) op het provinciehuis in Den Bosch. Daarin gaat het over allerlei praktische vraagstukken waar gemeenten voor komen te staan. Ook gezondheid wordt besproken. Voor aanmelding: <https://www.overalsnelinternet.nl/gesprekstafels-met-gemeenten>. De GGD sluit daar ook bij aan om enerzijds de laatste inzichten te horen en anderzijds mee te denken met onze gemeenten. Hopelijk sluit uw gemeente hier ook bij aan! (denk daarbij ook aan uw collega's van Ruimtelijke Ontwikkeling en Milieu)
- Gemeentelijk antennebeleid: Via de website van het Antennebureau is een voorbeeldnota beschikbaar voor het opstellen van gemeentelijk antennebeleid (<https://www.antennebureau.nl/documenten/beleidsnotas/2019/september/6/voorbeeldnota-gemeentelijk-antennebeleid>). Dit kan u helpen om bepaalde keuzes te maken (en uit te leggen aan bezorgde burgers). De GGD kan met u meedenken om dit document op maat maken voor uw gemeentelijke situatie. Denk daarbij bijvoorbeeld ook na over ontmoedigen van plaatsing van antennes op plekken waar mogelijk sneller maatschappelijke onrust kan ontstaan (bijvoorbeeld op/rond scholen en kinderdagverblijven) en hoe u om wilt gaan met (risico)communicatie bij plaatsing van nieuwe zendmasten.

Wilt u deze informatie delen met uw collega's van Ruimtelijke Ontwikkeling en Milieu?

Mocht u naar aanleiding van deze informatie nog vragen hebben of willen afstemmen, neemt u dan zeker contact op met team Gezondheid, Milieu en Veiligheid van de GGD'en in Brabant. Dat kan via telefoonnummer 0900-3686868 of milieu@ggdgmv.nl.

Met vriendelijke groeten,

Team Gezondheid, Milieu en Veiligheid
GGD'en Brabant